

Ils craps da chantun per segirar las rentas

Alain Berset ha preschentà ses concept 2020

DA LUCAS DEPLAZES / ANR

■ **Venderdi passà ha preschentà cusseglier federal Alain Berset ses nov concept per garantir las rentas er en l'avegnir.** Tenor il concept ch'il cussegl federal ha acceptà duai la vegliadetgna da renta per las dunnas vegnir augmentada d'actualmain 64 sin 65 onns, pia sco tar ils umens. La basa da finanziaziun vegn extendida cun augmentar la taglia sin la plivalur sin maximal 2%; in procent porta var 3,5 milliardas francs.

Schlargiar la basa da finanziaziun

Fin uss vegn l'Assicuranza per vegls e survivents (AVS) finanziada cun contribuziuns sin la paja dad 8,4%. Ina mesadad prestan ils lavurers e l'autra ils patrums. 19,5% contribuescha la confederaziun. In mez procent or da la taglia sin la plivalita duai cumpensar l'augment da l'aspetativa da vita dals ultims onns. Cun augmentar la taglia sin la plivalur ston tuts contribuir a la finanziaziun da l'AVS en l'avegnir. Berset vul mantegnair il nivel da las rentas, dentant far diversas midadas. En l'avegnir duain persunas che lavuran sin agen donn e cust er pajar las medems contribuziuns. Fin uss giau-dan ellas d'ina contribuziun da 7,8% empè dad 8,4%. Vaivas senza uffants na retilan betg pli, ellas vegnan pia tractadas sco ils vaivs. Per vaivas e vaivs cun uffants duai vegnir reducida la renta dad 80% sin 60 pertschient. Persuenter vegn la renta per orfans augmentada da 40% sin

50%. Il gudogn liber da contribuziuns per pensiunads da 17 000 francs croda davent. Da princip restan las rentas actualas garantidas. Plinavant èn previdas diversas mesiras transitoricas per evitar u mitigiar reduenziuns da rentas. Berset quinta ch'en var 10 onns duess il nov concept esser realisà.

Gronds deficits smanatschan

Davant las medias a Berna ha constatà cusseglier federal *Alain Berset* che las rentas da l'AVS na sajan betg pli garantidas davent dals onns 2020. Senza ina refurma essenziala mancassan a l'AVS l'onn 2025 var 5 milliardas francs e l'onn 2030 var nov milliardas francs l'onn, ha fatg attent Berset. Ils motivs èn l'augment da l'aspetativa da vita che muntia in media ad 80,3 onns per ils umens ed 84,7 per las dunnas ed il svilup demografic che ha midà la structura da las persunas activas e quellas pensiunadas. In ulteriur factur è la rendita bassa ch'ils tschains dal chapital portan. Oz van las dunnas cun 62,6 onns ed ils umens cun 64,1 onns en pensiun, uschia perdia l'AVS contribuziuns.

Flexibilisaziun

La vegliadetgna da renta AVS resta vinavant sin 65 onns. Tenor il nov concept pon ins retrair la renta tranter 62 e 70 onns. Tgi che retira pli baud sto quintar cun ina reduenziun, tgi che vul lavurar sur 65 onns po quintar cun in augment da sia renta. En l'avegnir pon

ins retrair ina part da la renta gia cun 62 onns e lavurar vinavant parzialmain. Finamira da la flexibilisaziun è plinavant da motivar la gliued da restar pli ditg en lur professiun.

Ina dira nusch

Ina dira nusch munta la reduenziun da la tariffa da conversiun da 6,8% sin 6% per las cassas da pensiun. La reduenziun duai succeder durant quatter onns cun mintgamai 0,2%. Qua sto il cussegl federal quintar cun in'opposiziun massiva. Per megliar la situaziun finalia duai la vegliadetgna da contribuziun vegnir sbassada da 25 onns sin 18 onns. La vegliadetgna minimala da pensiun duai vegnir auzada da 58 sin 62 onns. Ina correctura en favur da las dunnas porta la flexibilisaziun da la summa da coordinaziun sin fin 25%, principalmain per dunnas che lavuran tar plirs patrums. Quellas pon cuntanscher la renta cumplaina gia cun 62 onns. Per garantir vinavant il nivel da las pensiuns vegn ad esser indispensabel in augment da las contribuziuns dals lavurers e dals patrums. Dapli trasparenza pretenda il cussegl federal davart ils custs administrativs da las cassas da pensiun e las premias da ristgs. Sco quai che *Jürg Brechbühl*, il directur da l'Uffizi federal d'assicuranzas socialas, ha confermà envers l'Agentura da novitads rumantscha vegn examinada la pussaivladad da laschar pajar or tut il dabun il mument da pensiunament, in dretg che po vegnir malduvrà.

Pussavladads d'intervegnir

Il cussegl federal propona in mecanissem d'intervenziun en dus pass. En cas ch'il fond da gulivaziun para da sa sbassar ils proxims trais onns sut 70% da las expensas annualas è obligà il cussegl federal da proponer mesiras da sanaziun. En cas ch'il fond croda sut 70% po il cussegl federal augmentar las contribuziuns fin in procent.

Tenor l'urari dal cussegl federal vegnan las propostas ussa messas en consultaziun. 2015 duai il parlament pudair tractar la fatschenta che duai entrar en vigur tranter 2018 e 2020.

Reacziuns

Las partidas burgaisas considereschan la revisiun da l'AVS e da las cassas da pensiun pli u main positiv. Reservas fan ellas areguard l'augment da la taglia sin la plivalur. La pps refusa scadin augment da taglias. La pld less ina discussiun davart la vegliadetgna da renta. Per la pcd va la refurma prima vista en la dretga direcziun. La pss oppona a la reduenziun da la tariffa da conversiun. Exponents da las partidas dals giuvenns vesan il basegn d'agir per garantir in di lur pensiuns. Opposiziun fan las dunnas pervia da l'augment da la vegliadetgna sin 65 onns. Tenor ina recenta retschertga dal «Sonntagsblick» considereschan 72% dals votants e da las votantas ina refurma sco necessaia. 65% acceptan in augment da las contribuziuns.